

Huvudman

PAJALA KOMMUN
kommun@pajala.se

Beslut

Datum 2025-12-19
Dnr SI 2025:7229
Sida **1 (5)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Pajala Centralskola i Pajala kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Pajala kommun en anmärkning avseende brister rörande studiehandledning på modersmål. Pajala kommun ska senast den **20 mars 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar samt anmälan och utredning av särskilt stöd.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:7229) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Pajala Centralskola i Pajala kommun. Skolenheten omfattar grundskola årskurserna 4 – 9 och vid läsåret 2025/26 går cirka 230 elever på skolan.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Pajala Centralskola följer gällande bestämmelser om studiehandledning på modersmål och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal mellan den 21 och 22 oktober 2025, samt en digital intervju med personal i elevhälsan den 28 oktober 2025 och en digital intervju med rektorn den 11 november 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats,

bland annat ett antal av skolans åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framgår att det finns elever på skolan som är i behov av studiehandledning på modersmålet men att alla elever som är i behov av studiehandledning inte får det.

Av inkommen dokumentation samt av intervju med lärare och rektorn framkommer att det finns en elev som är i behov av studiehandledning på modersmålet dinka. I intervju med lärare framkommer att eleven vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas i ämnena matematik, fysik samt idrott och hälsa. Rektorn uppger i intervju att skolan har en annons för rekrytering av studiehandledare på språket dinka men att det hittills inte funnits några sökande. Vidare framkommer att rektorn har försökt att tillgodose behovet av studiehandledning på dinka genom entreprenad men att det inte heller på detta sätt gått att få tag i en studiehandledare på modersmålet dinka för att tillgodose elevens behov.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade

ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att alla elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet inte får det. Av utredningen framgår att det finns en elev som har ett konstaterat behov av studiehandledning på modersmålet dinka men som inte får det.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Bristen bedöms som mindre allvarlig då Pajala kommun arbetar för att anställa en studiehandledare på modersmålet dinka. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Pajala kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt av inkommen dokumentation framgår att elever ges stöd i form av extra anpassningar. Extra anpassningarna ges exempelvis i form av anpassade läromedel, uppgifter och individuellt stöd. I de fall där lärare befarar att en elev riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för kunskaper som minst ska uppfyllas anmäls detta av lärare till elevhälsomöten där beslut fattas av rektor att en pedagogisk kartläggning ska göras. Den pedagogiska kartläggningen genomförs genom att speciallärare eller specialpedagog skickar ut information och underlag för kartläggning till lärare. Mentor informerar och skickar underlag för kartläggning till vårdnadshavare. Därefter sammanställer och analyserar specialpedagog eller speciallärare de inkomna underlagen för den pedagogiska kartläggningen. När den pedagogiska kartläggningen är klar, inom normalfallet fyra veckor, tar rektorn beslut om ett åtgärdsprogram ska utformas eller inte. I intervjuer med representanter för elevhälsan och av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framkommer att elev och vårdnadshavare informeras om beslutet om särskilt stöd och att de

beslutade åtgärdsprogrammen innehåller en överklagandehänvisning till Skolväsendets överklagandenämnd.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jessika Andersson

Jessika Andersson

Beslutsfattare

Signerat av: Jessika Andersson

X Magnus Ledman

Magnus Ledman

Föredragande

Signerat av: Magnus Ledman